

Inhoudsopgave

	blz.
Woord vooraf	7
1. Wat verstaan we onder de orde des heils?	9
2. De ernst van de roeping	18
3. De uitwerking van de roeping	29
4. De wedergeboorte	40
5. Het 'hoe' van het geloof	52
6. De praktijk van het geloofsleven	63
7. De bekering	75
8. De rechtvaardiging door het geloof	88
9. De bewustheid van het rechtvaardig zijn voor God	101
10. De aanneming tot kinderen	114
11. Vaderzorg en kinderplicht	126
12. De heiligmaking	138
13. De volharding der heiligen als gave en opgave	151
14. De volharding der heiligen als troost en zekerheid	164
15. De verzekering van de verkiezing tot zaligheid	176
16. Sterven en opstanding	190
17. De wederkomst van Christus	204
18. De nieuwe hemel en de nieuwe aarde	220
Literatuur	232

Wat verstaan we onder de orde des heils?

Wat wordt er bedoeld met de orde des heils?

Het woord ‘heilsorde’ of ‘orde des heils’ geeft ons al een handvat, want daar zitten twee zaken in: ‘orde’ en ‘heil’. Het heil is datgene wat Christus voor Zijn Kerk verworven heeft: de heilsweldaden. Met het woordje ‘orde’ wordt bedoeld: *de volgorde*. Niet de volgorde waarin Christus het heil verworven heeft, maar de orde of volgorde waarlangs Christus Zijn verworven heil toepast. Die toepassing geschiedt door de Heilige Geest. De orde des heils heeft dus alles te maken met het *bevindelijke geloofsleven*, de beleving van Gods weldaden. In die beleving zet de Heilige Geest de door Christus verworven heilsweldaden stuk voor stuk op zijn plaats. Dat heeft ook alles te maken met wat we noemen ‘de standen in het genadeleven’, of zoals Theodorus à Brakel het noemt: de trappen des geestelijken levens. Als we bij dat woord ‘stand’ of ‘trap’ of ‘volgorde’ maar niet denken aan een strak schema van verschillende stations die stuk voor stuk worden achtergelaten, maar meer aan een orde, een bepaalde orde, niet toevallig, maar onderling organisch samenhangend.

Laat ik, als het gaat over de titel van dit onderwerp, afrondend proberen te komen tot een soort definitie van wat we in de gereformeerde dogmatiek verstaan onder de orde des heils: ‘Het woord heilsorde wordt gebruikt voor de weg, waarlangs Christus Zijn volk door de Heilige Geest in het bezit stelt van de weldaden die Hij voor hen verworven heeft.’

Om duidelijk even het verschil aan te geven met *de heilsfeiten*, het gaat in dit onderwerp niet over de volgorde waarin Christus het heil voor Zijn Kerk verworven heeft door Zijn verzoenend lijden en sterven. Dat is *het heil buiten ons*, het voorwerpelijke, de heilsfeiten: kerstfeest, goede vrijdag, pasen, hemelvaart, pinksteren en wat nog komen moet: de wederkomst.

Nee, onder de heilsorde verstaan we de toepassing van het werk van Christus als Borg en Middelaar door de Heilige Geest, het onderwerpelijke dus, de beleving van het heil, *het heil in ons*. Een samenvatting van alle weldaden en geestelijke zegeningen, die Christus aan de Zijnen schenkt in gemeenschap met Hem. Dit onderwerp over de orde des heils valt in de

christelijke dogmatiek dus niet onder 'het werk van Christus', maar onder het 'werk van de Geest'.

Welke heilsweldaden?

Nu doet zich natuurlijk als eerste de vraag voor, welke weldaden hiertoe gerekend moeten worden. De Bijbel noemt er heel veel: roeping, wedergeboorte, geloof, bekering, rechtvaardigmaking, vergeving der zonden, aanneming tot kinderen, geloof, hoop, liefde, vrede, vreugde, vertroosting, heiliging, verzekering van de verkiezing, bevinding, ervaring, volharding enz.

De grote dogmaticus Prof. Dr. Herman Bavinck zegt: 'Er is eigenlijk geen volledige opsomming van mogelijk, want zij omvatten alles, wat de Gemeente in haar geheel en ieder gelovige in het bijzonder, door alle tijden heen, in alle toestanden en omstandigheden, in voor- en tegenspoed, in nood en dood, in leven en sterven, aan deze zijde van het graf en in het hiernamaals, tot in alle eeuwigheid toe, uit de volheid van Christus ontvangen heeft, ontvangt en ontvangen zal.'

Wat is de juiste volgorde?

Door die veelheid van weldaden wordt het moeilijk om een juiste rangschikking te vinden en een precieze volgorde aan te geven. Daarom wordt de 'orde des heils' in de dogmatiek ook in een verschillende volgorde uitgewerkt. Laat ik drie modellen hiervan geven uit de gereformeerde theologie. Bavinck noemt vier groepen van weldaden:

1. *Roeping, wedergeboorte, geloof en bekering* als die weldaden, die de mens bewerken en de kracht schenken om de zegeningen van het verbond der genade te ontvangen en aan te nemen.
2. *Rechtvaardigmaking*, waaronder begrepen zijn alle zegeningen, die de staat van de mens t.o.v. God veranderen en hem van schuld bevrijden. Hieronder vallen dan ook de vergeving der zonden, de aanneming tot kinderen, de verlossing van de wet, vrede, vreugde enz.
3. *De heiligmaking*, die in de toestand van de mens verandering brengt. Hieronder vallen dan ook de vernieuwing, de wandel in Christus, de liefde enz.
4. *De heerlijkmaking*, die al deze weldaden voltooit in de hemelse heerlijkheid en zaligheid.

Calvijn besteedt heel zijn derde boek in de Institutie aan de orde des heils. Dat zijn 571 bladzijden in de vertaling van Dr. A. Sizoo. De titel van dat derde boek heet: 'Over de wijze waarop de genade van Christus verkregen

wordt, en welke vruchten daaruit voor ons voortkomen, en welke werkingen daaruit volgen'. U hoort 't, het gaat echt helemaal over de toepassing van het heil, de onderwerpelijke beleving. Calvijn heeft de volgende orde in dit derde boek:

1. Het geloof (en haar eigenschappen).
2. Beking (wedergeboorte in ruimere zin, boetvaardigheid).
3. Het christelijk leven (zelfverloochening, kruisdragen en de overdenking van het toekomstige leven).
4. De rechtvaardigmaking (het begin en de onafgebroken voortgang daarvan, de onverdienstelijkheid van de goede werken).
5. Het gebed (als de voornaamste oefening van het geloof waardoor we Gods weldaden dagelijks verkrijgen).
6. De uitverkiezing (die bekrachtigd wordt door de roeping). Het gaat hier dus over de verzekering van de verkiezing.
7. De laatste opstanding (de heerlijkmaking dus).

Tenslotte de heilsorde bij Wilhelmus à Brakel. Brakel spreekt dan over 'de wegen waardoor de Heere de bondgenoten overbrengt in het verbond en tot het einde, nl. de zaligheid leidt.' Hij spreekt over:

1. Roeping.
2. Wedergeboorte.
3. Geloof.
4. Rechtvaardigmaking.
5. Aanneming tot kinderen.
6. Heiligmaking.
7. Volharding der heiligen.
8. Heerlijkmaking (opstanding en voleinding).

Bij de *aanneming tot kinderen* behandelt hij onderwerpen als de geestelijke vrede, de geestelijke blijdschap, de verzegeling door de Heilige Geest (sacramenten) en het leven des geloofs op de beloften.

Bij de *heiligmaking* behandelt hij de wet, de liefde tot God en tot Christus, de vreze Gods, de gehoorzaamheid, de hoop, het belijden van Christus, de zelfverloochening, de lijdzaamheid, de oprechtheid, het gebed (het 'Onze Vader'), de bevinding, de nederigheid, de zachtmoedigheid, de naarstigheid, de milddadigheid, de geestelijke wasdom, het geestelijk leven, de geestelijke verlatenheid, de aanvechting, de kracht der verdorvenheid en de geestelijke duisternis. Allemaal zaken die direct met het leven der heiligmaking te maken hebben.

Het zal u opgevallen zijn dat in de zojuist genoemde volgorden behoorlijke verschillen zijn. Sommige principieel en andere hangen af van de vulling,

die men aan deze begrippen geeft. De gereformeerde theologen hebben bijvoorbeeld gestreden over *de verhouding tussen wedergeboorte en roeping*. De een plaatst de wedergeboorte eerst en de ander de roeping. Dat verschil is echter niet zo moeilijk op te lossen. Als je de roeping beschouwt als het herscheppend spreken van God in de ziel van de zondaar, dan valt zij samen met de wedergeboorte. De krachtadige roeping komt tot de dode zondaar. Als je de roeping opvat als de prediking van het Woord, die door de Geest aan ons hart geheiligd wordt, dan volgt zij op de wedergeboorte. Want het hart moet immers eerst horend gemaakt zijn, anders kan er van horen geen sprake zijn. En dat horend gemaakt worden gebeurt in de wedergeboorte.

Een ander belangrijk verschil betreft *de verhouding tussen bekering en geloof*. Luther liet het berouw over de zonde aan het geloof voorafgaan, maar Calvijn heeft de droefheid naar God en het dagelijks leedwezen over de zonde beschouwd als vrucht van het geloof. Ik kom daar bij het behandelen van deze onderwerpen nog wel nader op terug.

Twee gevaren

Ik moet hier nog even wijzen op twee gevaren als het gaat over de orde des heils. In de eerste plaats moet positie gekozen worden tegen hen die de toepassing van het heil verwaarlozen en opofferen aan de verwerving door Christus, en deze op zijn beurt weer aan de verordining van het heil door de Vader. Wat heb ik echter aan een heerlijke maaltijd als ik er met mijn hongerige maag achter dik gewapend glas naar mag kijken en er niet aan mag komen? Ik moet het recht van gebruik ontvangen, ik moet aan die tafel gebracht worden en de spijzen tot mij nemen, dan pas is mijn honger gestild en heb ik baat gehad bij die maaltijd.

Tegenover deze dwaling die alleen maar de volle nadruk laat vallen op *de verwerving* (het voorwerpelijke dus), moet de grote waarde en onmisbaarheid van de orde des heils gehandhaafd worden, omdat zonder de toepassing door de Heilige Geest het werk van Christus ons van generlei nut is. Er zijn wel kerken van gereformeerde signatuur, die zo voorwerpelijk zijn in de prediking, dat de manier waarop het heil beleefd wordt òf niet wordt gepredikt òf zelfs als ziekelijke mystiek wordt afgedaan.

Aan de andere kant moet die stroming bestreden worden die de verwerving van het heil aan de toepassing opoffert en eenzijdig alle nadruk laat vallen op het werk van de Heilige Geest. Dit kan ertoe leiden, dat het werk van de verlossing buiten ons afhankelijk gesteld wordt van de beleving in ons en deze leer grondt de vergeving der zonden op de heiligmaking. Als echter alleen het onderwerpelijke gepredikt wordt zonder dat dit voortkomt uit het rechte zicht op Christus als het voorwerp des geloofs, raken we in het drijfzand van onze eigen bevinding verstikt.

Tegenover deze twee dwalingen als het gaat over de orde des heils (alleen het voorwerpelijke heil of alleen het onderwerpelijke) moet dus op de voorgrond staan, dat in de heilsorde alles genade is, en dat onze werken geen verdienste hebben. De ware bevinding komt op uit het horen van het Woord waarin het voorwerp des geloofs wordt voorgesteld. En het is de Heilige Geest Die de toepassing daarvan moet schenken in het hart. Alles vloeit voort uit de gunst van God en onze werken en bevinding zijn vrucht van Zijn ontferming.

Bij het spreken over de 'orde des heils' komt het er dus op aan, dat de genade-weldaden hun wortel hebben in de eeuwigheid, in Gods genadige verkiezing; in de tweede plaats dat zij in de tijd verworven zijn door Jezus Christus in Zijn Middelaarswerk en in de derde plaats dat zij door de toepassende bediening van de Heilige Geest aan ons worden geschonken. Hij neemt het uit Christus en geeft het aan zondaren.

Wast dan op in de genade!

Petrus schrijft in zijn tweede brief aan het eind over ongeleerde en onvaste mensen, die de waarheid van de Schrift verdraaien tot hun eigen ondergang. Hij waarschuwt dan die verstrooide christenen in Klein-Azië dat ze niet door de verleiding der gruwelijke mensen mede afgerukt worden en uitvallen uit hun vastigheid. Tenslotte geeft hij positief een aansporing om te komen tot grotere en rijkere geloofs zekerheid (II 3:8): 'Maar wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus'.

Die opwas in de genade is nodig om tegen de dwaalleer bestand te zijn. Er moet een dieper inzicht komen in Christus, een rijkere kennis van Christus en een diepere gemeenschapsoefening met Christus. Die kennis en genade gaan samen. Die kennis is ook genade. En dat is nu het doel van ons nadenken over de 'orde des heils'. Dat er een voortgaande kennis mag zijn, een dieper en rijker verstaan van de waarheid Gods, een geoefend worden in het geloof, of zoals Petrus het noemt, 'een opwas in de genade'. Let maar eens op: eerst spreekt hij over 'genade' en dan over 'kennis'. Die volgorde heeft ons iets te zeggen.

Zo moeten we met eerbiedige verwondering zorgvuldig luisteren naar wat Gods Woord ons over deze dingen te zeggen heeft. Dezelfde Petrus zegt over die opwas in de genade in het eerste hoofdstuk (II 1:10-11): 'Daarom, broeders, benaastig u te meer, om uw roeping en verkiezing vast te maken; want dat doende zult gij nimmermeer struikelen. Want alzo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker, Jezus Christus'.

Zo hebben al Gods kinderen nodig: een voortgaande kennis in het voortgeleid worden op de weg der zaligheid. Laat nu niemand denken dat dit betekent dat je bepaalde zaken volledig 'onder de knie' krijgt of als een

station ‘achter de rug’ hebt. Dat is het niet. Opwas in de genade betekent niet alleen dat je er nieuwe dingen bijleert, maar ook dat je vordert in wat je al eerder hebt mogen leren. Dan komt het wel eens voor dat je een klas moet over doen! Het is dus ook een voortgaande verdieping.

Ik zal een voorbeeld uit de dogmatiek van Bavinck aanhalen over de roeping. Hij zegt: ‘De roeping, de prediking van het evangelie, gaat aan alle andere weldaden vooraf, want de Heilige Geest bindt Zich aan het Woord. Die roeping dient echter niet alleen om bij de aanvang de niet-gelovenden te nodigen tot geloof en bekering, maar ook om bij de voortduur de gelovigen te vermanen en te waarschuwen, te leren en te leiden. De verkondiging van het Woord gaat altijd door en blijft tot het einde van het leven toe aandringen op het doden van de oude en het aandoen van de nieuwe mens’. In die voortgaande kennis van de heilsorde is het wel zo, dat we de Heere almeer nodig krijgen en we worden in onszelf al geringer. Hij moet wassen en wij moeten minder worden in onszelf. Dan mag in die opwas geleerd worden: Hij is ons nu meer dierbaar, dan toen wij eerst in Hem geloofden.

God is een God van orde

Wanorde brengt ons altijd in de problemen. Denk maar aan uw huis of werkplaats. Als u daar geen orde op zaken stelt, kunt u niet vinden wat u nodig hebt en wordt de situatie onleefbaar en onwerkbaar. Dat is ook zo in het werk van de herschepping. Het heil dat God in Zijn eeuwige raad heeft uitgedacht, dat Christus verdiend heeft en dat de Heilige Geest toepast en verklaart in de harten van de gelovigen, geschiedt ordelijk. De Heilige Geest gaat daarbij een bepaalde weg. Hij werkt ordelijk, heilsordelijk. De wedergeboorte (levendmaking) zal toch altijd aan het geloof vooraf gaan. De rechtvaardiging gaat aan de heiliging vooraf. En zonder de volharding der heiligen is er geen sprake van de heerlijkmaking. De Heilige Geest gaat bij de toepassing van de door Christus verworven heilsweldaden dus duidelijk een heilsordelijke weg.

En zo is het nodig dat we door Woord en Geest enig inzicht verkrijgen in de orde van het reddend handelen van God. Dat kan Gods kinderen ook bewaren voor veel geestelijke strijd en duisternis, die meestal het gevolg zijn van te weinig zicht op de orde in de weg die God gaat met Zijn Kerk. Uit de catechismus kennen we allen die bekende lijn van ellende-verlossing-dankbaarheid. Deze orde functioneert in het leven van iedere ware christen. De Bijbel laat ons ook de lijn zien van belofte en vervulling, honger en verzadiging, een gemis dat voorafgaat aan het bezit. En wie zou in dit verband niet denken aan de ambtelijke bediening van Christus in de gelovige? We spreken dan over Zijn profetische-, priesterlijke- en koninklijke bediening. Als de grootste Profeet maakt Hij Zelf plaats in het leven

van Zijn kinderen voor Zijn priesterlijke bediening. Zo zijn er vanuit de Schrift verschillende lijnen en stippellijnen te trekken als het gaat over de orde waarin de Heilige Geest de weldaden van Christus toepast in de harten van Gods kinderen.

De plaats van de verkiezing in de orde des heils

We kunnen de heilsorde wel vergelijken met een ketting, die bestaat uit verschillende schakels en waarin geen enkele schakel kan ontbreken. De roeping is de eerste schakel. Daarna volgen er nog vele en de laatste schakel is de heerlijkmaking, de eeuwige zaligheid die direct verbonden is met de verheerlijking van de drieënige God. Daar loopt alles op uit. Alleen... dat wordt pas na dit leven genoten. In dit leven komen we dus niet verder dan de heiligmaking.

Waarom wordt de verkiezing niet genoemd als de eerste schakel van de keten van de orde des heils? Daar ligt toch de oorsprong van alle heil? In die eeuwige vrede raad in de stilte van de nooit-begonnen eeuwigheid. God heeft Zijn volk toch verkoren in Christus? De verkiezing tot zaligheid gaat toch aan de verwerving van de zaligheid vooraf? Inderdaad, maar daar gaat het niet over in de orde des heils! De verkiezing op zich is niet door Christus verworven. Als Middelaar komt Hij juist uit het welbehagen van de Vader voort!

In de orde des heils gaat het over de toepassing van het door de Vader voorbestemde en door Christus verworven heil. Het gaat niet om de objectieve geloofswaarheden, maar om de subjectieve doorleving daarvan. En dan is de vraag: Wordt de verkiezing als begin van alles subjectief doorleefd, nog voor bijvoorbeeld de roeping of de wedergeboorte? Nee, dat is duidelijk.

De verkiezing 'op zich' hoort niet tot de heilsorde, maar wel de verzekering van de verkiezing in de harten van Gods kinderen door de Heilige Geest. En daar begint God niet mee. De Bijbel begint met de schepping. Hoe komt God dan tot de gevallen mens? Begint Hij met de verkondiging van de verkiezing? Nee, Hij begint met de roeping. Tot Adam sprak Hij: 'Waar zijt gij?' En dan belooft de Heere Zijn in de eeuwigheid uitgedachte heil en de weg daartoe, het zaad der vrouw, de Christus!

Wat bij God het eerst is, wordt in het geestelijk leven dus niet het eerst gekend. Daarom noemt ook Petrus de roeping voor de verkiezing. Wat zou het troosteloos zijn als je eerst zou moeten weten of je verkoren bent, om daarna pas te maken te kunnen krijgen met de welmenende roeping in het aanbod van genade. Zeker, God is in Zijn verkiezing Zijn volk al een eeuwigheid voor, maar dat volk wordt pas verzekerd van zijn verkiezing, als het door het geloof de vruchten van de verkiezing met een heilige blijdschap en vermaak in zichzelf waarneemt.

In de orde des heils krijgt de verkiezing 'op zich' dus geen plaats, maar wel de verzekering van de verkiezing als een troost voor Gods kinderen als zij bestreden worden. Daarom hoort die verzekering van de verkiezing na de heiliging. Daar heeft Calvijn haar ook neergezet in het derde boek van zijn Institutie. Tot troost voor Gods kinderen.

De orde des heils is noodzakelijk

Het zal ons nu duidelijk zijn dat er een orde is in de beleving van het verworven heil. In de roeping klinkt de levendmakende stem van de Zoon van God. Die is eerst nodig, want een dode kan niet horen. Dat is belangrijk om het juiste zicht te hebben op roeping, wedergeboorte en geloof. We worden wedergeboren tot geloof. Het begin ligt dus bij God. Wie een onherboren natuur laat geloven, bouwt een huis zonder fundament. Hoe verantwoordelijk we zelf ook zijn in alles, het begin van het geestelijk leven ligt in God en niet in de mens.

Het geloof wordt in de Schrift getekend als een gave Gods. Door dat geloof zijn we rechtvaardig voor God. Denk maar aan Zondag 23 van de Heidelbergse Catechismus. Alleen vanuit die rechtvaardiging kan de rechte heiligmaking voortkomen. Een heiligmaking zonder wedergeboorte en rechtvaardigend geloof is niet meer dan wettisch activisme: eigengerechtigheid. Wie echter de heilsweg ziet als een meetlat, waar je jezelf mee moet meten om te zien hoever je gevorderd bent, ligt bloot voor een ongezond passivisme, zo van: ik kan er toch niets aan toedoen. Niet voor niets schrijft Petrus in de gebiedende wijs: 'Maar *wast op* in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus.' U ziet hoe alles met alles samenhangt.

Hoe nodig is dus het rechte zicht op de orde des heils: nader onderwijs, voortleiding, verdieping in het geestelijk leven. Of wij nu een activistisch heilsschema hebben of een passief lijdelijke voorstelling, waar het opaan komt is dat we de orde van God volgen. Saulus van Tarsen was eerst bekeerd volgens het schema van zijn eigen denken, maar door genade wierp God dat ondersteboven en leerde hij Christus kennen als zijn Zaligmaker.

De orde des heils in de Bijbel zelf

Die heilsorde van God komen we in de Bijbel tegen op vele plaatsen. Joh. 3 (Nicodemus) spreekt over het beginnende werk van de Heilige Geest (wedergeboorte). Efeze 4 spreekt over de groei van het geestelijk leven en het opwassen in de kennis van Christus. Rom. 3 spreekt over de rechtvaardiging en Rom. 6 en 7 over de heiliging. 1 Kor. 15 wijst op de heerlijkmaking. Er zijn nog vele andere voorbeelden te noemen. En al luisterend

naar de Bijbel merken we dat die verschillende aspecten van de heilsorde wel te onderscheiden zijn, maar niet te scheiden.

Paulus vraagt immers op weg naar Damascus al: 'Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?' Daar zien we hoe de heiliging al in het begin van het nieuwe leven aanwezig kan zijn.

Tenslotte wil ik aan het eind van deze inleiding op de orde des heils nog twee duidelijke teksten uit de Bijbel noemen, waar over deze zaak gesproken wordt. Eerst 1 Kor. 1:30, waar we lezen: 'Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing'. Daar hebt u dus de wedergeboorte, de bekering, de rechtvaardiging, de heiliging en de heerlijkmaking.

Een tweede voorbeeld lezen we in Rom. 8:30, waar staat: 'En die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt'. Hier zien we hoe de verkiezende en roepende God Zijn werk helemaal afmaakt. Wat de Heere in eeuwigheid heeft uitgedacht, krijgt ook in de eeuwigheid haar voltooiing.

GESPREKSVRAGEN

1. *Wordt de Heere alleen maar geprezen in de heerlijkmaking, of gebeurt dat ook in die andere 'stukken' van de orde des heils?*
2. *We lazen dat het heil door Christus voorwerpeijk is verworven en dat het door de Heilige Geest onderwerpeijk wordt toegepast. Wat zijn nu de middelen die we gebruiken moeten, zodat die heilsorde ook in ons leven verwerkelijkt kan worden?*
3. *Moet de orde des heils ook in de prediking functioneren?*
4. *Zijn de verschillende aspecten van de heilsorde aparte fasen in het leven van een christen, of staan ze met elkaar in verband?*
5. *Is het zo dat we in de bevindelijke Christuskennis geleid worden in dezelfde volgorde als bij de heilsfeiten of is dat niet noodzakelijk?*
6. *Wat bedoelen we eigenlijk met 'voorwerpeijke-onderwerpeijke' prediking?*

De ernst van de roeping

Toen ik vroeger in Leiden theologie studeerde, reed ik vanaf Zoetemeer over Stompwijk en Zoeterwoude en dan kwam ik in Leiden langs de Lammenschansweg om zo uiteindelijk te komen op het Rapenburg. Aan die Lammenschansweg stond een kerk. Boven aan het dak van die kerk was met grote letters deze spreuk bevestigd: ‘*God roept ook u*’.

Ik heb toen wel eens gedacht: ‘Zou dat nu waar zijn? Geldt dat voor ieder mens, die langs die kerk komt? Is dat niet alleen voor degenen, die onder het Woord leven? Die worden toch alleen geroepen?’ Maar..., hoe meer ik studeer in de Bijbel, des te meer kom ik er achter, dat de woorden op die kerk toch de volle waarheid bevatten. God roept ook u. Ja, ieder, die langs die kerk gekomen is. En ruimer nog: God roept ieder mens.

Dat doet Hij via *het boek van de algemene openbaring*. Onze Nederlandse Geloofsbelijdenis zegt in artikel 2: ‘Wij kennen Hem door twee middelen: Ten eerste door de schepping, onderhouding en regering der gehele wereld; overmits deze voor onze ogen is als een schoon boek, in hetwelk alle schepselen, grote en kleine, gelijk als letteren zijn, die ons de onzienlijke dingen Gods geven te aanschouwen, nl. Zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, zoals de apostel Paulus zegt in Rom. 1:20: ‘Welke dingen alle genoegzaam zijn om de mensen te overtuigen en hun alle onschuld te benemen.’

Dat noemen we *de algemene openbaring via de schepping*, de natuur, die ons oproept om de Schepper te erkennen. Ook de gebeurtenissen in de geschiedenis doen een appèl op ons om Gods hand op te merken en Zijn roepstem daarin te beantwoorden. Ik zou hier ook nog kunnen noemen de signalen van het geweten, waardoor de Heere spreken kan. We kunnen dat ook noemen *de algemene roeping*. Die is voldoende om ons onze onschuld te benemen, zegt artikel 2. God laat Zijn recht op ieder mens als Schepper gelden. Daardoor gaat er geen mens ongewaarschuwd verloren.

Maar... deze algemene roeping is niet genoegzaam tot zaligheid, want uit die algemene openbaring in de natuur leren we de Zaligmaker niet kennen. Daarvoor is nodig de bijzondere openbaring van God in Zijn Woord. Artikel 2 zegt daarvan: ‘Ten tweede, geeft Hij Zichzelf ons nog klaarder en volkomener te kennen door Zijn heilig en goddelijk Woord, te weten,

zoveel als ons van node is in dit leven, tot Zijn eer en tot de zaligheid der Zijnen’.

Dat noemen we dus de bijzondere openbaring of *bijzondere roeping*. Over die algemene en die bijzondere roeping wil ik het in dit hoofdstuk hebben. Er is natuurlijk meer. Die roeping Gods heeft ook een uitwerking: nl. dat de zondaar Gods stem gaat horen en beantwoorden. Dat noemen we *het effect van de roeping*, de uitwerking van de roeping. En we weten dat er tweeërlei uitwerking is op de goddelijke roeping tot de mens in het Woord. Dat houdt verband met het feit dat er tweeërlei bijzondere roeping is, nl. een uitwendige en een inwendige roeping. Er zijn mensen, die horen en God gaan dienen. Er zijn ook mensen, die zich verharderen en buiten blijven staan. Op die tweeërlei bijzondere roeping zal ik in het volgende hoofdstuk ingaan.

Het onderwerp, dat ik nu als eerste in de orde des heils wil behandelen is dus de roeping. En dat niet in zijn algemeenheid in die zin, dat ik wil spreken over de roeping die er tot ieder mens komt met betrekking tot zijn taak in deze wereld, maar het gaat nu om *de roeping tot het heil, de roeping tot de zaligheid*. Ik belicht daarvan twee aspecten: in de eerste plaats de ernst van de roeping en in de tweede plaats de uitwerking, die deze roeping heeft.

Over die uitwerking van de roeping zal ik in het volgende hoofdstuk spreken. Nu dus over *de ernst van de roeping* tot allen, die het Woord horen. Om echter het welmenende en het bijzondere genadekarakter van de roeping door het Woord te beklemtonen, wil ik daar eerst tegenover stellen de algemene roeping tot alle mensen.

De algemene roeping

God heeft Zich van Zijn schepping niet teruggetrokken. Ook toen de zonde in de wereld gekomen is niet. Hij onderhoudt en regeert haar nog steeds. De stralen van Gods openbaring vallen nog door heel Zijn schepping heen. God spreekt nog tot die schepping. Hij treedt uit Zichzelf naar buiten. Hij legt daarmee een band met al dat geschapene vanuit Zichzelf. Zijn stem klinkt ook in heel de schepping. Denk maar aan Psalm 19, die spreekt over de stem van God in de natuur: ‘De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt Zijner handen werk.’

Denk ook aan Psalm 29, waar zo dichtterlijk gesproken wordt over de stem des Heeren, die de natuur verbaast, en dat die stem de hinden jongen doet werpen, het woud ontbloot en dat die stem ook op de grote wateren is. Ja, het ganse schepsel beeft en staat verwonderd als de God der ere dondert. Ziet u wel, dat het schepsel die stem van God in de schepping ook hoort! U kunt nog denken aan Psalm 8, de bekende natuurpsalm, die de natuur in verband brengt met Christus en Psalm 104 met zijn schitterende natuur-

beschrijving, als het voorwerp van Gods trouwe zorg. Welnu, dat is de stem van God.

Alle volken die op deze aarde wonen, hebben dat spreken van God in de natuur ook met God in verband gebracht. Denk maar aan onze voorouders, de Batavieren, die Wodan en Donar vereerden. Ik denk ook aan de Papoea's op Irian, die de natuurkrachten van onweer, bliksem, zon, regen, bos e.d. vereren. Zo is in de natuur de stem van Gods almacht te horen en ook de stem van Zijn onderhouding, de zorg voor de schepping. De stem van Zijn genade in Christus klinkt er echter niet in door.

Ik noemde zostraks ook de stem van God in de geschiedenis, in de leiding die God houdt met de volkeren. Gods hand in de geschiedenis. Die heeft Nebukadnezar ook opgemerkt. En wat denkt u van Bileam, die op de grens stond van dat Babylonische rijk en Israël? Hij ziet zo duidelijk het onderscheid tussen al die volkeren en dat ene volk van Israël als een bijzonder door God gezegend volk.

In de derde plaats spreekt God in het redelijk, zedelijk bewustzijn van de mens, nl. het geweten. De Bijbel leert ons dat dit geweten twee dingen doet: het beschuldigt de mens en het verontschuldigt de mens. Dat is dus wat wij noemen het 'kwade geweten' en het 'goede geweten'. De apostel gaat zelfs zo ver dat dit geweten in de oordeelsdag tot getuige wordt opgeroepen (Rom. 2:15). Wij kunnen hier ook spreken over de 'ingeschapen Godskennis'. Daar doet God verschillende dingen mee.

Het is tot zegen voor het zedelijk leven in het algemeen. Over deze 'vonkjes' van Godskennis spreekt ook de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Ook in dat verband staat er weer dat ze genoegzaam zijn om ons onze onschuld te benemen. De aarde zou een hel worden als dit algemene besef van zedelijkheid verloren ging. Die kant gaan we hoe langer hoe meer uit. Denk maar aan de seksuele revolutie en haar gevolgen: aids e.d. Het is Gods algemene goedheid dat Hij op deze wijze nog spreekt tot de wereld. Ieder mens hoort die stem, zelfs al heeft hij zijn geweten als met een brandijzer toegeschroeid.

Dat die algemene roeping van God in de natuur, de geschiedenis en het geweten door de mens wordt gehoord, blijkt ook uit het feit dat ieder volk een religieus leven kent. Atheïsten zijn er dus eigenlijk niet. Hellenbroek leerde al over die mensen, die zeggen dat er geen God is, dat dit 'meer een wensen is dan een dadelijk geloven'. Die openbaring van God in het geweten van de mens strekt zelfs zover, dat God daardoor eenmaal door alle mensen in het gelijk zal worden gesteld. Alle knie zal zich eenmaal buigen voor Jezus.

In de Openbaringen lezen wij dat aan het eind der dagen de boeken zullen worden geopend. Dat zijn ook de boeken van het geweten, zegt art. 37 van de NGB. In ons levensboek, dat is ons geweten, staat alles ingegrift. Al onze daden en gedachten. We zullen rekenschap moeten geven van ieder

ijdel woord en iedere onzuivere gedachte. Is dat geen zeer ernstige zaak? Ons hele leven staat daarin opgetekend. Dat zal de Heere God dan voor alle mensen eenmaal gebruiken, beschuldigend of ontschuldigend in de dag van het eindoordeel. Tot zover de algemene roeping.

De bijzondere roeping

Dat is de roeping door het Woord. Die sluit natuurlijk die algemene roeping in de schepping, de geschiedenis en ons geweten, niet uit. Integendeel, de Bijbel sluit daarbij aan, zij neemt die roeping op. Dat zien we ook in Psalm 19: 'Het ruime hemelrond, vertelt met blijde mond, Gods eer en heerlijkheid'. Dat is de algemene. En dan komt de bijzondere: 'Des Heeren wet nochtans, verspreidt volmaakter glans, dewijl zij 't hart bekeert'. Daar hebt u het onderscheid. De bijzondere inwendige roeping bekeert het hart. Zij is tot zaligheid.

Calvijn zegt dat we juist door de bril van de Bijbel moeten kijken naar de schepping en dan zien we de schepping zoals ze waarlijk is: een schoon boek. Letterlijk zegt hij: 'Immers, evenals oude lieden of ooglijders en allen die slechte ogen hebben, al houdt men hun het allerschoonste boek voor, ternauwernood, ofschoon ze wel zien dat er iets geschreven staat, twee woorden kunnen samenvoegen, maar wanneer ze een bril opzetten, daardoor geholpen, duidelijk beginnen te lezen, zo verzamelt de Schrift de kennis van God, die zich anders verward in onze geest bevindt, verdrijft de duisternis en toont ons duidelijk de ware God' (Institutie I, VI, 1).

Met de Bijbel in de hand gaan we de natuur beter verstaan, evenals de geschiedenis en de sprake van God in ons geweten. Dat noemen we nu de *bijzondere roeping* door het Woord. Daarmee is tegelijk gegeven, dat we het gezag van de Bijbel erkennen als onfeilbaar. De Bijbel als het Woord van God draagt de stem van de levende God; de stem van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Omdat deze stem van God tot ons allen komt door het Woord, is het van groot belang dat we beseffen Wie ons roept, waartoe Hij ons roept en waarmee en ook waarom Hij ons roept. Ook willen we weten wie er geroepen worden. We zijn eveneens benieuwd welke uitwerking deze roeping heeft bij de mens. Op deze vragen wil ik proberen in dit en in het volgende hoofdstuk een antwoord te geven.

Wie roept er?

De drieënige God. De Vader, Die de Zijnen in Christus verkoren heeft tot het eeuwige leven. De Zoon, Die Borg werd voor de Zijnen en naar deze wereld gekomen is om te lijden en te sterven en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen. Jezus, Die een algenoegzame verzoening heeft

aangebracht, die voldoende is voor wel duizend werelden. Ook de Heilige Geest roept. Hij werd uitgestort op de pinksterdag om juist de verkorenen door de Vader en de verlost en door de Zoon toe te brengen d.m.v. het Woord. Zo is God, de drieënige God de roepende God. En...die God roept ook u!

Waarom roept God?

Hij roept tot de zaligheid, tot het heil in Christus. Hij roept zondaren om te komen tot verzoening met Hem: 'Laat u met God verzoenen!' Hij roept tot de gemeenschap met Zijn Zoon Jezus Christus. Hij roept uit de dood tot het leven en uit de duisternis tot het licht. Brakel zegt in zijn 'Redelijke Godsdienst' van de roeping het volgende: 'De roeping is een genadewerk Gods, de zondaar door het evangelie nodigende, uit de staat der zonde en des toorns over te gaan tot Christus, om door Hem verzoening met God, godzaligheid en zaligheid te verkrijgen'.

Wie worden er geroepen?

We gaan weer even bij Brakel in de leer: 'Roept God allen, die onder de bediening van het evangelie zijn, ook degenen, die niet zalig worden, of alleen de uitverkorenen? Ik antwoord: God roept allen en een ieder, die onder de bediening van het evangelie leven. Dit dient wel opgemerkt, opdat men vrijmoedigheid hebbe om Christus aan te nemen, hetwelk men niet zou doen, indien het evangelie niet aangeboden werd, en opdat men erkenne de rechtvaardigheid Gods in het straffen van degenen, die op zo groot een zaligheid geen acht geven, en het evangelie niet gehoorzaam zijn.'

Even verderop zegt Brakel: 'Was de gast zonder bruiloftskleed in de Bijbel niet genodigd? Ja hij toch, het was zijn misdaad niet dat hij kwam, maar dat hij niet recht kwam, zonder bruiloftskleed. Zo is het klaar dat een iegelijk, die onder de bediening is, tot Christus geroepen en genodigd wordt. Daar is een algemene uitroep tot allen, zonder enige bepaling. Die dorst heeft, die geen geld heeft, die wil.'

Jes. 55:1 en 3: 'O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk. Neigt uw oor en komt tot Mij, hoort, en uw ziel zal leven.'

Joh. 7:37 en 38: 'Zo iemand dorst, die komen tot Mij en drinke. Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien.'

Openb. 22:17: 'En de Geest en de Bruid zeggen kom! En die het hoort, zegge kom! En die dorst heeft kome; en die wil neme het water des levens om niet.'

Die niet wil, die geen dorst heeft, die late het. 't Komt op hem aan en 't zal op hem aankomen, hij was genodigd, hij hoorde die stem. Velen verstoten het evangelie, dies was het hun aangeboden, want wat niet aangeboden wordt, kan men niet verstoten. Velen zijn het evangelie ongehoorzaam. Zij zijn den Zoon ongehoorzaam. Dies werd hun Christus aangeboden, en hun werd gelast in Christus te geloven.' Tot zover Brakel in dit citaat.

Nog sterker drukt Brakel zich uit in de volgende alinea als hij zegt: 'Dewijl nu Christus allen, die onder de bediening zijn, aangeboden wordt, zo *mag* niet alleen een iegelijk komen, en niemand behoeft achter te blijven, uit vreze of hij wel geroepen wordt, maar een iegelijk *moet* tot Christus komen, en Hem aannemen, om door Hem gerechtvaardigd, geheiligd, bewaard en verheerlijkt te worden.'

Het is dus nu wel duidelijk wie er geroepen worden. Allen, die onder het evangelie leven, met evenveel recht van toegang. Zondaren worden geroepen, mensen, die van nature dood liggen in de zonden en de misdaden. U en ik worden geroepen! God roept ook u!

Waarom roept God ons?

Om hier een antwoord op te geven wil ik een aantal voorbeelden uit de Bijbel aanhalen. Ik begin met de eerste plaats in de Bijbel, waar God een verloren mens roept. Dat is direct na de zondeval als Adam en Eva uit schaamte en vrees zijn weggekropen in het struikgewas van het paradijs. Daar komt God uit eeuwige zondaarsliefde hen opzoeken en Hij roept ze tot bezinning: 'Waar zijt gij?' Wat een ontdekkende vraag, waarmee Adam voor God wordt gedaagd, om daar tegelijkertijd ook te vernemen dat God Zijn reddingsplan al zo gereed had, dat Hij terstond na de val met Zijn eerste heilsbeloften komen kon. 'Waar zijt gij?' Dat is een ontdekkende vraag, maar tegelijkertijd een genadige vraag en een verstrekkende vraag, want het resultaat is dat Adam weer hersteld wordt in de verbroken gemeenschap met God.

Waarom roept God eigenlijk? Omdat Hij genade verheerlijken wil in gevallen mensen. Daarom is het een groot wonder dat God riep en nog roept. Na die vreselijke ongehoorzaamheid was de gehele schepping en ook ieder mens onder het oordeel en de vloek gekomen. De Heere had bedreigd: 'Ten dage als ge daarvan eet, zult ge de dood sterven'. De mens at, en... de Heere stelde het aangekondigde vonnis nog uit! Als de roepende God zocht Hij de gevallen mens nog op in de sprake van Zijn gericht (ontdekkend) en genade.

Het was verdiend dat God Zijn mond nooit meer zou hebben open gedaan en in Zijn toorn eeuwig had gezwegen. Daarom mag het wel een groot wonder heten, dat God nog roept. Het staat er zo genadig: 'En God riep Adam en zeide...' Waarom was het nodig dat God hem riep? Omdat Adam

zich verborgen hield voor God. Door de zondeval was er een afstand gekomen tussen hem en God. Hij was bang geworden voor God.

Uit alles blijkt dat God niet de schuld is van die afstand en angst, maar de mens. Wij zijn van het heilspoor afgegaan. Vandaar die afstand. Wat zijn we ver weggeraakt! Tot in het land van de Godvervreemding, van de dood, van het ongeloof en van de duivel. We raakten in dat land van de dood nog thuis ook! We werden er in geboren en we krijgen er onze kinderen.

Van Genesis 3 is het niet zo'n grote sprong naar Genesis 12: de geschiedenis van de roeping van Abraham. Weggezonken in afgoderij en heidens bijgeloof komt Gods genadige roeping tot hem in Ur der Chaldeeën: 'Ga gij uit uw land, en uit uw maagschap, en uit uws vaders huis, naar het land dat Ik u wijzen zal.' Daar hebt u de stem van de roepende God Die de bekering van Abraham op het oog heeft en Zijn belofte aan hem schenkt. God roept ook ons. In ons geboorteland wacht ons alleen de dood. Uit onszelf willen we daar niet weg, want we voelen ons er best op ons gemak. Daarom wil God ons wegroepen uit die gevaarlijke streek van onze geboorte. Dat is pure liefde. Hij wil ons voor de eeuwige ondergang bewaren. In Psalm 103 staat zo schitterend waarom de Heere ons roept: 'Die van 't verderf uw leven wil verschonen (negatief), met goedheid en barmhartigheid u kronen (positief).' De Heere wil onze ondergang niet. Daarvoor heeft Hij ons niet geschapen.

Ik ga nog even verder met het Oude Testament. Jesaja 55 heb ik al genoemd, laat ik Ezechiël nog noemen. In opdracht van God moest hij tegen Israël zeggen: 'Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood van de goddeloze, maar daarin heb ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve.' Hoort u dat goed? God meent het! Hij zweert het! Zo waarachtig als Ik leef! Dat staat er toch! Nu kan toch niemand zich meer verschuilen achter zijn of haar verontschuldigen van: 'Ik roep al zo lang en de Heere doet maar niets', of 'Meent God Zijn roeping wel echt?' of 'Als ik niet uitverkoren ben, kom ik er toch niet'. Die uitvluchten besterven ons hier op de lippen voor het aangezicht van de waarachtige God. Want niet God heeft lust in onze dood, maar wij hebben de duisternis liever dan het licht en wij verkiezen de dood boven het leven. Maar de Heere gaat door met Zijn genadige roeping. Ik kom in het Nieuwe Testament bij Matth. 21 en Markus 12: De gelijkenis van de boze wijngaardeniers. Als je leest met hoeveel tegenstand en vijandschap Gods bemoeienis met de wijngaard van Israël is beantwoord, dan wordt het een onbegrijpelijk wonder, dat de Heere nog roept. Immers, lang niet altijd werd geantwoord met bekering en geloof. Toen de zoon van de wijngaardenier kwam (en daarbij had deze toch gezegd: 'Ze zullen immers mijn zoon ontzien'), hebben ze hem genomen, gedood en buiten de wijngaard geworpen.

Het is duidelijk dat Jezus hier met 'de Zoon' Zichzelf bedoelt. En de

overpriesters, schriftgeleerden en Farizeeën hebben dat ook terdege begrepen, want we lezen dat ze als reactie op deze gelijkenis Hem proberen te vangen.

Zo is Christus Zelf gekomen met de prediking: Bekeert u en geloof het evangelie. Daarbij riep Hij de mensen naar Zichzelf toe, om Hem te erkennen en in Hem te geloven. In die oproep maakte Hij geen onderscheid. Zijn Woord ging uit tot de scharen. Voor allen eenzelfde Woord! Heel Jeruzalem hield Hij voor wat tot haar vrede diende. Allen riep Hij toe zich als kuikens te vergaderen onder Zijn vleugelen. Een-en-hetzelfde zaad strooide Hij, maar hoe verschillend was de uitwerking!

Dat brengt me op het volgende voorbeeld uit het NT, nl. de gelijkenis van het zaad in Matth. 13. Daarin vertelt de Heere Jezus hoe verschillend de uitwerking van de prediking van het evangelie kan zijn. Maar de oorzaak daarvan is niet hiertoe te herleiden, dat er verschillend zaad wordt gestrooid, maar tot de verschillende gesteldheid van de bodem, waarop dat zaad valt. Niet allen hebben Jezus' Woord aangenomen en niet bij allen is het gehoorde Woord tot wasdom gekomen. Dat kwam omdat de akker van hun hart niet door de Heilige Geest was voorbereid tot een 'goede aarde'. Er waren er, die horende doof en ziende blind waren. Onder de Farizeeën was het met name de eigengerechtigheid, die de ogen verblindde en de harten verhardde. Onder hen vond de prediking van het evangelie het minst gehoor.

De mensen tijdens Jezus' omwandeling op aarde reageerden op Zijn prediking of in geloof of in ongeloof. Wat hen binnen het Koninkrijk Gods bracht was het geloof en wat hen er buiten hield was hun ongeloof. Met dat geloof was dus ten nauwste de bekering verbonden. Wie Jezus' Woord aannam, keerde op datzelfde ogenblik heel zijn verleden de rug toe en werd Zijn discipel. Levi hoort het 'Volg Mij', en terstond staat hij op om Jezus na te volgen. Twee woorden waren voor hem genoeg. Door de goddelijke overmacht van die woorden werd hij overwonnen.

Zacheüs werd door Jezus geroepen en toen hij Hem in zijn huis ontving, kwam het tot een doorbraak. De Samaritaanse vrouw wordt door Christus op een heel andere manier geroepen. Hij vraagt haar om haar man te roepen. Op het antwoord dat ze geen man heeft, zegt Jezus scherp en ontdekkend: 'Gij hebt wel gezegd, want gij hebt vijf mannen gehad, en die ge nu hebt is uw man niet.' En wat gebeurt? Even later ontmoeten we diezelfde vrouw in Samaria, waar zij haar stadgenoten toeroept: 'Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft, alles wat ik gedaan heb: is Deze niet de Christus?' Dat is dus haar weg geweest tot het geloof in Christus.

Zo zou ik nog heel wat voorbeelden uit de evangeliën kunnen noemen: Maria, de zus van Martha, Martha van Bethanië, de weduwe van Naïn, de overspelige vrouw, Nicodemus, de wijzen uit het oosten, de Kananese vrouw en noem maar op. En telkens blijkt weer hoe gevarieerd de Heere

mensen tot Zich heeft getrokken en langs welke verschillende wegen Hij ze heeft geleid. Allen kregen ze een individuele, strikt persoonlijke behandeling. Steeds in goddelijke wijsheid aangepast aan de betreffende persoon en aan de situatie waarin hij of zij verkeerde. Maar alles had een-en-hetzelfde doel, nl. geloof en bekering.

Het is in de gemeente Gods zoals in elk gezin, elk kind vereist zijn eigen aparte aanpak. En nu vraagt de roeping die tot ons komt om het antwoord van het geloof. Dat geloof is een gave van God. Onze natuurlijke reactie is het ongeloof. Een 'neen' zeggen tegen God. Een verwerpen van het evangelie. En nu mag de ernst van ons ongeloof nooit onderschat worden. Geen zonde is verderfelijker dan die van het ongeloof.

Daarom doet zich nu aan ons de vraag voor: Hoe roept de Heere dan? Hoe komt het dat de reactie op Gods roeping zo verschillend is? Op deze laatste vraag wil ik in het volgende hoofdstuk een antwoord geven. De eerste vraag zal ik nu nog beantwoorden.

Hoe/waarmee roept de Heere?

We hebben in het begin gelet op de *algemene roeping*. Die is niet genoegzaam tot zaligheid, want het geloof is uit het gehoor en het gehoor is door het gepredikte Woord. God roept door de prediking van de profeten, door de mond van Zijn eigen Zoon, door de apostelen en nu nog d.m.v. de dienaren des Woords. Dat is de *bijzondere roeping*. Gods dienaren proclameren in Gods naam dat Woord, dat een levenwekkende kracht blijkt te bezitten als de Heere het vergezelt met Zijn Heilige Geest. God neemt dus het initiatief tot redding. Hij begint. Hij draagt Zijn dienaren op Zijn roeping aan uw oor te brengen en aan uw hart te leggen. Daartoe zendt Hij Zijn knechten uit. Lees eens mee in de Dordtse Leerregels I,3:

'En opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goeder-tierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap, tot wie Hij wil, en wanneer Hij wil; door wier dienst de mensen geroepen worden tot bekering en geloof in Christus, de Gekruisigde. Want Hoe zullen zij in Hem geloven, van Welke ze niet gehoord hebben...'

Hier zien we hoe belangrijk de prediking is. Zij is het middel tot onze zaligheid. Zij is het middel waarvan de Heilige Geest Zich nu net zo goed bedient als toen van de pen van de apostelen en profeten, toen zij het woord te boek stelden. Wat een middel is dus de prediking! We lezen daarover krasse dingen in de brieven van de apostelen. Paulus noemt haar een 'bediening des Geestes' (2 Kor. 3:8). Hij noemt het woord des kruises een 'kracht Gods' (1 Kor. 1:18). Dus een kracht, die van God uitgaat. Zij maakt zalig die geloven. Uit de 'prediking des geloofs' wordt de Geest ontvangen (Gal. 3:2). Dus het Woord is het voertuig van de Geest.

En de dienaars des Woords heten 'uitdelers der verborgenheden Gods'

(1 Kor. 4:1), en ‘uitdelers der menigerlei genade Gods’ (1 Petr. 4:1). Hun taak is om ‘Christus voor ogen te schilderen’ (Gal. 3:1) en de mensen te ‘bewegen tot het geloof’ (2 Kor. 5:11). Zij zijn ‘gezanten van Christus’ wege’, in wie het woord der verzoening is gelegd. God Zelf bidt door hen: Laat u met God verzoenen (2 Kor. 5:18).

Als je dat zo hoort is de prediking toch wel heel wat meer dan Christus voorstellen aan de mensen. De prediking is heilsmiddel. Weliswaar is er in het hart van de gevallen mens een ontzettende weerstand tegen het evangelie, maar er is ook de kracht Gods. En het is God te doen om ons behoud. De natuurlijke mens kan en wil niet geloven, maar God is machtig om hem door Woord en Geest tot het geloof te bewegen. Hoe dat gaat, hoe de uitwerking is van die roeping, zal ik in het volgende hoofdstuk behandelen.

De ernst van de roeping

We lezen in de DL III/IV,8: ‘Doch zovelen als er door het evangelie geroepen worden, die worden ernstig geroepen. Want God betoont ernstig en waarachtig in Zijn Woord wat Hem aangenaam is, namelijk dat de geroepenen tot Hem komen. Hij belooft ook met ernst allen, die tot Hem komen en geloven de rust der zielen en het eeuwige leven.’

Denk nog even aan Jesaja 55: ‘Neigt uw oor en komt tot Mij, hoort en uw ziel zal leven... De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechte man zijn gedachten en hij bekere zich tot den Heere, zo zal Hij Zich zijner ontfermen.’ Wendt daarom het oor niet af en keert uzelf niet af van deze roepende God. Voelt u zich niet aangesproken als het hier gaat over ‘de goddeloze’? De Heere Jezus is niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering. God vraagt om Zijn roeping te beantwoorden met een gehoorzaam ‘komen tot Hem’.

Gelooft het toch, die geduchte, vreselijke God, waar Adam na de val zo bang voor was, is tegelijk die God, Die welmenend roept en gaarne vergeeft: ‘Hij heelt gebrokenen van harte en verbindt ze in hun smarten, die in hun zonden en ellenden tot Hem zich ter genezing wenden.’ Ja, God roept ook u!

GESPREKSVRAGEN

1. *Is er verschil tussen de bijzondere roeping en het aanbod van genade?*
2. *Als we de roeping door ongeloof niet beantwoorden, is dat hetzelfde als het bedroeven van de Heilige Geest?*
3. *Hoe kan de welmenende roeping in het evangelie tot de zaligheid in overeenstemming te brengen zijn met de uitverkiezing?*
4. *Wat is nu eigenlijk de verhouding tussen de algemene openbaring en de bijzondere?*
5. *Is het waar dat in alle wereldgodsdiensten elementen van de waarheid zitten en dat het christendom de beste van alle is?*
6. *Wat betekent het volgens Rom. 2:12-16 als mensen 'zonder de wet' verloren gaan? Hoe speelt hier ook mee het geweten van de mens? Zie Rom. 1:18-25.*